

Narativni izvještaji 2023-2025

Godina 2023. bila je obilježena značajnim rastom angažmana građana. Broj osoba koje su se obraćale organizaciji zbog različitih ekoloških i društvenih problema, bilo po preporuci, samoinicijativno ili zbog veće medijske vidljivosti- rapidno je rastao. Ovo smatramo jednim od glavnih postignuća, imajući u vidu da smo prvi ženski ekološki pokret u Crnoj Gori, koji predstavlja sponu između građana i institucija, čime uživamo povjerenje javnosti. Kroz svakodnevnu podršku i osnaživanje građana na različite načine doprinosimo slobodi govora, a samim tim i demokratiji. Retrospektivno, imajući u vidu da je naš rad prve dvije godine baziran isključivo na volonterizmu, možemo zaključiti da smo postigle pozitivne rezultate u širenju svijesti pojedinaca uprkos pasivnosti institucija i prisustvu nesavjesnih članova društva koji doprinose većoj stopi zagađenosti.

Kao prvi ženski ekološki pokret u Crnoj Gori, sa rodnom senzitivnošću u samom korijenu aktivizma, posebno smo vodile računa da naš rad bude zasnovan na saradnji sa ženama, njihovom osnaživanju u svakodnevici i aktivizmu. Zagovaranjem položaja žena u društvu i ličnim primjerom nastojimo ukazati cijeloj zajednici na značaj rodne ravnopravnosti i poboljšanja kvaliteta života koje ona donosi u svim segmentima društvenog djelovanja. Najveća korist za učesnice naših radionica bio je jasan prikaz problema, uz predstavljanje načina i zakonskih alata koji pomažu njihovo rješavanje, čime se direktno promovišu alati za ostvarivanje ljudskih prava. Posebno smo se fokusirale na radionice „Osnažene i odvažene“, kroz koje su žene oslobodile svoj potencijal od patrijarhalnih normi i stega, doprinoseći zajednici slobodom govora i djelovanjem na terenu i izvan njega. Polaznice su gradile svoje kapacitete kroz alate koje su im pružile aktivistkinje našeg pokreta, postajući okidači za dalji rast i razvoj rodne ravnopravnosti u Crnoj Gori.

Posebnu pažnju posvetile smo i manjinama i mladima, kroz terenski i medijski rad. Zahvaljujući otvorenosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava, dobile smo potpunu podršku za sve buduće projekte koji promovišu i praktikuju demokratske vrijednosti.

Među ključnim postignućima tokom 2023. godine smatramo osnaživanje zajednica u centralnom, sjevernom i istočnom dijelu Crne Gore, uključujući udruženja „Rijeka je život“, „Očistimo Rožaje“ i „Zdravi Mojkovac“, kao i pojedince. U ovim zajednicama uspješno smo prepoznale, podržale i osnažile najranjivije grupe: socijalne slučajeve, žene i pripadnike manjinskih naroda. Uz našu podršku, pružanjem alata i glasa, istaknuti pojedinci iz ovih zajednica prepoznati su kao oni koji doprinose očuvanju životne sredine na lokalnom i nacionalnom nivou. Ovu godinu je obilježilo i pokretanje podcasta „Prst u oko“

Takođe smo formirale građansku inicijativu „Posljednja kap“, koja je, prepoznajući problem svih oblika nasilja, kroz proaktivno djelovanje uspjela da formira radnu grupu Vlade Crne Gore za prevenciju i suzbijanje nasilja unutar zemlje. Kraj godine je obilježilo dodjeljivanje priznanja Eko Ambasadorke Agencije za zaštitu životne sredine predsjednici organizacije Ivani Čogurić Rašović za svoj doprinos društvu i životnoj sredini.

Godina 2024. za organizaciju Ekopatriotizam bila je posvećena jačanju ekološke svijesti građana i podsticanju aktivnog građanskog učešća kroz edukativne, medijske i terenske aktivnosti. Poseban akcenat stavljen je na osnaživanje žena, mladih i ranjivih grupa, kroz protestne performanse, interaktivne radionice i javne kampanje, sa fokusom na rodnu ravnopravnost, slobodu govora i veću uključenost žena u društveni i ekološki aktivizam. Projekat je doprinio jačanju organizacijskih i ljudskih kapaciteta pokreta, obezbjeđujući stabilne osnove za njegov dalji razvoj i održivost. Tokom realizacije nastavljen je rad podkasta „Prst u oko“, koji je emitovan na javnom servisu RTCG, obrađujući ključne teme iz oblasti ekologije, društvene odgovornosti i rodne jednakosti. Pored toga, održane su interaktivne radionice prilagođene potrebama lokalnih zajednica, sa fokusom na praktična rješenja, dok su brojne akcije čišćenja širom Crne Gore dodatno podigle svijest o odgovornom upravljanju otpadom i značaju ekološkog aktivizma. Projekat je povećao vidljivost ženskog ekološkog aktivizma i dodatno učvrstio reputaciju Ekopatriotizma kao pouzdanog partnera građana i institucij. Projekat „Time Out / Burn Out“, realizovan u partnerstvu sa NVO Optimisti i uz podršku Ambasade Francuske, imao je za cilj jačanje kapaciteta ekoloških aktivistkinja kroz edukaciju o novom Zakonu o upravljanju otpadom, kao i prevenciju sindroma izgaranja (burnout), koji u Crnoj Gori još uvijek nije institucionalno prepoznat. Kroz zero-waste eko kamp, aktivistkinje su stekle znanja o odgovornom postupanju s otpadom i usvojile psihološke alate za prevenciju burnouta, čime je unaprijeđeno njihovo lično i profesionalno osnaživanje. Umjesto javnih rasprava, sprovedene su kratke video kampanje i lične ispovijesti aktivistkinja, koje su na autentičan način približile javnosti značaj mentalnog zdravlja u aktivizmu. Projekat je takođe uključio domaćinstva koja se suočavaju sa problemima nepravilnog odlaganja otpada, pružajući im konkretne alate za promjenu prakse, dok je publikacija „Time Out ili Burnout“ poslužila

kao priručnik za prevenciju sindroma izgaranja, povezujući ekologiju, mentalno zdravlje i žensko osnaživanje u inovativnu i održivu cjelinu.

Projekat „Index održivosti“, sproveden u saradnji sa Ambasadam Njemačke, pozvao je studente Crne Gore da kroz kratke video filmove predstave svoju viziju održivosti. Cilj projekta bio je podsticanje mladih da prepoznaju i iskoriste svoj kreativni potencijal kao pokretač društvenih promjena i aktivizma, jačajući njihov osjećaj odgovornosti prema zajednici i okolišu.

Tokom 2024. godine, organizacija je takođe učestvovala u programu Validation Booster uz podršku Thomson Foundation, u okviru kojeg je testirana ideja projekta E-Crime Monitor. Ovaj projekat imao je cilj idejno razvijanje digitalnih platformi za praćenje ekoloških prekršaja i unapređenje transparentnosti u oblasti zaštite životne sredine. Učešćem u programu, Ekopatriotizam je redefinisao svoj pravac djelovanja u domenu digitalne komunikacije i medijskog prisustva, fokusirajući se na razvoj online prostora koji povezuje ekološki aktivizam i ekofeminizam. Projekat je poslužio kao validacioni okvir za dalji rast i profesionalizaciju medijskog prisustva organizacije, omogućavajući prezentaciju poruka, rezultata i vrijednosti široj javnosti na inovativan i pristupačan način, i prelio se sa 2024. na 2025. godinu.

Godina 2025. za organizaciju bila je obilježena snažnim angažmanom na polju zaštite životne sredine, društvene participacije i osnaživanja žena, sa naglaskom na konkretno djelovanje i aktivno uključivanje građana.

U martu je realizovan performans „Klikativizam nije rješenje, djelovanje jeste“, čime je istaknuta razlika između simboličkog online aktivizma i stvarnog angažmana u zajednici. Performans je postavio ton za cijelu godinu, naglašavajući da prava promjena zahtijeva konkretne akcije i lični doprinos građana.

Tokom godine sprovedene su ankete i istraživanja koja su pratila iskustva mladih žena i društvene pritiske s kojima se suočavaju žene u Crnoj Gori. Rezultati anketa korišćeni su za planiranje daljih projekata i inicijativa, a povezani su sa projektom „E-Crime Monitor“. Na ovaj način, podaci iz anketa i terenskih aktivnosti stavljeni su u širi kontekst strategije organizacije, povezujući građanski angažman sa razvojem digitalnih rješenja.

Ekološke aktivnosti tokom godine bile su posebno intenzivne i vidljive. Projekat „River Net Plastic Web“ fokusirao se na riječnu Gračanicu, uz podršku Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori. Tokom ovog projekta sprovedeno je anketiranje lokalnog stanovništva o procesima upravljanja otpadom, izvršena revizija prikupljenog otpada, i snimljena kampanja koja je dodatno edukovala javnost o problemu plastičnog otpada. Tokom aktivnosti na Gračanici prikupljeno je preko 150 tona otpada. Pored Gračanice, organizovano je više od 20 drugih akcija čišćenja širom Crne Gore, nezavisno od ovog projekta, čime se dodatno osnažilo lokalno angažovanje i obrazovanje o odgovornom upravljanju otpadom. Rezultati BeMed projekta biće objedinjeni u publikaciji koja izlazi 2026. godine.

Tokom godine snimane su i epizode druge sezone podkasta „Prst u oko“, koje su emitovane na javnom servisu RTCG2, čime je dodatno podignuta svijest javnosti o ekološkim i društvenim pitanjima.

U novembru i decembru započet je projekat „Škola zlatnih vrijednosti“, čiji je cilj osnaživanje žena kroz edukaciju, kreativno izražavanje i sticanje praktičnih vještina. Projekat još nije realizovan, ali je planiran kao nastavak aktivnosti koje povezuju društveni angažman i osnaživanje zajednice.

Cijela 2025. godina pokazala je da organizacija uspješno povezuje performans, ankete, idejno razvijanje digitalnih rješenja, terensko djelovanje i medijski angažman, stvarajući temelje za trajne promjene u lokalnim zajednicama i jačajući svijest građana o važnosti konkretnih aktivnosti. Poruka je jasna: angažman građana i konkretno djelovanje zajedno stvaraju stvarnu promjenu.